

სახელმწიფოს ეთნიკური პოლიტიკის გავლენა ეთნიკურ უმცირესობებზე
(ჩერქეზების მაგალითი რუსეთსა და თურქეთში)

ანა ცეციტიანი

*სადისერტაციო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე საერთაშორისო ურთიერთობების
მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

პოლიტიკის მეცნიერება, საერთაშორისო ურთიერთობები

საერთაშორისო ურთიერთობები

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ნინო ფავლენიშვილი, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2023

განაცხადი

„როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წამოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად“.

ანნა ცქიტიშვილი.

თარიღი: 15.06.2023

მადლობა

მსურს, პიროვნული და პროფესიული მადლობა გადავუხადო ყველა ადამიანს, ვინც წვლილი შეიტანა ჩემი სამაგისტრო ნაშრომის სრულყოფაში.

პირველ რიგში, მადლიერებას გამოვხატავ საკვალიფიკაციო ნაშრომის ხელმძღვანელის, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორის, ქალბატონი ნინო ფავლენიშვილის მიმართ. მადლიერი ვარ მისი მხრიდან დახმარების მუდმივი მზაობისთვის, საკითხის გაანალიზების საშუალების მოცემის, რჩევებისა და კვალიფიციური ცოდნის გაზიარებისთვის.

აგრეთვე, მსურს მადლობა გადავუხადო სსიპ ჩერქეზულ კულტურულ ცენტრს, ბატონ მერაბ ჩუხუას, ნუგზარ ანთელავასა და ჯონი კვიციანს საველე კვლევის ფარგლებში კონტაქტების მოძიებაში დახმარებისთვის ნალჩიკსა და მაიკოპში.

დასასრულ, მადლობას ვუხდის ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას ოპერატიულობისთვისა და ყველა საჭირო ინფორმაციის დროული გაზიარებისთვის.

აბსტრაქტი

სახელმწიფოს ეთნიკური პოლიტიკის მნიშვნელობას დიდი ყურადღება ექცევა; განსაკუთრებით, ეთნიკურად ჰეტეროგენულ სახელმწიფოებში. რუსეთის ფედერაცია, ისევე, როგორც თურქეთი ეთნიკური მრავალფეროვნებით გამოირჩევა. წარმოდგენილი კვლევა შეეხება ეთნიკური ჯგუფის ჩერქეზების იდენტობის შენარჩუნების პროცესს რუსეთსა და თურქეთში. აღნიშნული ორი სახელმწიფო შეირჩა იმის გამო, რომ ორივე ეწეოდა ეთნიკური უმცირესობის, ჩერქეზების რეპრესიას; თუმცა, რესპრესიის ხარისხი იყო განსხვავებული. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ თურქეთმა მკაცრი ასიმილაციის პოლიტიკა შეცვალა სამი დეკადის წინ. მოვლენას მოჰყვა კონსოლიდირებული ჩერქეზული ასოციაციების დღის სინათლეზე გამოსვლა. ამით დადასტურდა ფირონისა და ლეითინის თეორია (2000), რომლის მიხედვითაც რეპრესიული რეჟიმი იწვევს ეთნიკური ჯგუფის კონსოლიდირებას.

ჰიპოთეზა, რომელიც სახელმწიფო ეთნიკურ პოლიტიკას ეხება, იყენებს რამდენიმე თეორიულ სკოლას, მაგრამ ძირითადად ეყრდნობა ფირონისა და ლეითინის (2000) თეორიას. კვლევა თვისებრივია, გამოყენებულია მეთოდების ტრანზიგულაცია, რაც გულისხმობს, მეორადი წყაროების სამაგიდო კვლევას რუსეთსა და თურქეთში ჩერქეზული ეთნიკური ჯგუფის რეპრესიის ქვეშ განვითარების შესწავლას კვლევის მიდევნების მეთოდით; ამავდროულად, კვლევაში გამოყენებულია ნახევრად-სტუქტურირებული ინტერვიუები ჩატარებული რუსეთში (ფიზიკურად), თურქეთში (ონლაინ) და ფოკუს-ჯგუფთან რუსეთში, კერძოდ, ქალაქ მაიკოპში.

კვლევის საფუძველზე შეიძლება ითქვას, რომ ჰიპოთეზა სრულ თანხმობაში ფირონისა და ლეითინის (2000) თეორიასთან. მკაცრი რეპრესიული რეჟიმი ახდენს ეთნიკური ჯგუფის კონსოლიდაციას. როგორც კი ხდება რეჟიმის შესუსტება (მაგალითია თურქეთის ლიბერალური დამოკიდებულება ეთნიკური ჯგუფებისადმი) კონსოლიდირებული ჯგუფი ღიად აგრძელებს შენარჩუნებული იდენტობის დემონსტრირებას.

საკვანძო სიტყვები: სახელმწიფო ეთნიკური პოლიტიკა, ჩერქეზული იდენტობა, რეპრესია, ჯგუფის კონსოლიდირება, რუსეთი, თურქეთი

Abstract

The state's ethnic politics is very important, especially, in the ethnically heterogeneous countries. The Russian Federation like Turkey are among the states with ethnic diversity. The present research investigates Circassian ethnic group's identity preservation processes in Russia and Turkey. Both states have been selected because they have been conducting harsh ethnic politics towards ethnic minorities. Circassians were not exception. They underwent through several phases of the repression. Comparison of the cases of Turkey and Russia shows that the level of oppression of Circassian were different (less oppressive in Turkey). It has to be mentions that three decades ago Turkey's severe assimilation politics has been alternated by moderate ethnic politics to the ethnic minorities. It was a turning point for Circassians. Circassian underground resilience has started functioning openly.

The thesis hypothesis on the ethnic politics of the state stands of the several theoretical schools, though research applies mainly the theory of Fearon and Laitin (2000). According to the theory the repressive state regime brings about consolidation of the ethnic minorities.

The research is qualitative and uses the triangulation of the methods. The desk research method investigated the secondary resources on the history of Circassian ethnic group repression in Russia and oppression in Turkey. The process -tracing method tries to figure out the reasons of the ethnic politics in both cases. The research is enriched with the semi-structured interviews conducted (face to face) in Russia and online in Turkey and focus group in Russian town Maikop.

In sum, it can be said that the hypothesis tasted by the empirical data coincides with the theory of Fearon and Laiting (2000). Severe repressive regime brings about consolidation of the ethnic minorities. As soon as, the regime weakens (for example, Turkey's establishment of the liberal attitudes towards ethnic minorities) resilient group commences open demonstration of preserved identity.

Key Words: State ethnic politics, Circassian ethnic identity, repression, group consolidation, Russia, Turkey.